

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Рев-272/04
Бања Лука, 5.5.2006. године**

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија овог суда Стаке Гојковић, као предсједника вијећа, Бајић Петра, Лукић Драгослава, Горјане Попадић и Осмић Дарка, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца: Д. Т., С. Д., Г. Ш., Б. М., С. М., Ж. Ј. и С. М., које заступа С. Ц., адвокат из Б., против тужене Р.е С. – Министарство правде Р. С. и Министарство унутрашњих послова Р. С., коју заступа Р.Ј.П., Сједиште замјеника у Б., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца против пресуде Окружног суда у Б. број Гж-816/02 од 25.5.2005. године, на сједници одржаној 5.5.2006. године, донио је .

ПРЕСУДУ

Ревизија тужилаца се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Б. П-1399/00 од 18.2.2002. године обавезана је тужена Р. С. – Министарства правде Р. С. и Министарства унутрашњих послова Р. С., да тужиоцима и то: Т. Д. (даље: првотужилац); Д. С. (даље: друготужилац); Ш. Г. (даље: трећетужилац), М. Б. (даље: четвртотужилац); М. С. (даље: петотужилац); Ј. Ж. (даље: шестотужилац) и М. С. (даље; седмотужилац), накнаде материјалну и нематеријалну штету и то: првотужиоцу, на име умањења животних активности износ од 20.000 КМ; за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности у износу од 100.000 КМ; за претрпљене физичке болове у износу од 5.000 КМ, за претрпљени стран износ од 20.000 КМ; на име вриједности одузетих покретних ствари износ од 20.000 КМ и на име трошкова породице и родбине у износу од 5.000 КМ, укупно 162.000 КМ, уз накнаду трошкова спора у износу од 2.320 КМ; друготужиоцу, на име умањења животних активности износ од 20.000 КМ; за претрпљене душевне болове због повреде, угледа, части, слободе и права личности износ од 90.000 КМ; за претрпљене физичке болове износ од 5.000 КМ; за претрпљени страх износ од 20.000 КМ; на име вриједности одузетих покретних ствари износ од 1.000 КМ, и на име трошкова породице и родбине износ од 5.000 КМ, укупно 141.000 КМ, уз накнаду трошкова спора у износу од 2.320 КМ; трећетужиоцу, на име умањења животних активности износ од 20.000 КМ; на име претрпљених душевних болова због повреде угледа, части, слободе и права личности износ од 90.000 КМ; за претрпљене физичке болове износ од 5.000 КМ; за претрпљени страх износ од 20.000 КМ; на име вриједности одузетих покретних ствари износ од 1.000 КМ и на име трошкова породице и родбине износ од 5.000 КМ, укупно 141.000 КМ, уз накнаду трошкова спора у износу од 2.320 КМ; четвртотужиоцу, на име умањења животних активности износ од 20.000 КМ; за претрпљене душевне болове због повреде,

угледа, части слободe и права личности износ од 90.000 КМ; за претпрљене физичке болове износ од 5.000 КМ; за претпрљени страх износ од 20.000 КМ; на име вриједности одузетих покретних ствари износ од 1.000 КМ и на име трошкова породице и родбине износ од 5.000 КМ, укупно 141.000 КМ, уз накнаду трошкова спора у износу од 2.320 КМ; петотужиоцу, на име умањења животних актовности износ од 15.000 КМ; за претпрљене душевне болове због повреде, угледа, части слободe и права личности износ од 85.000 КМ; за претпрљене физичке болове износ од 4.000 КМ; за претпрљени страх износ од 20.000 КМ; на име вриједности одузетих покретних ствари износ од 1.000 КМ и на име трошкова породице и родбине износ од 5.000 КМ, укупно 130.000 КМ, уз накнаду трошкова спора у износу од 2.320 КМ; шестотужиоцу, на име умањења животних актовности износ од 10.000 КМ; за претпрљене душевне болове због повреде, угледа, части слободe и права личности износ од 90.000 КМ; за претпрљене физичке болове износ од 4.000 КМ; за претпрљени страх износ од 20.000 КМ; на име вриједности одузетих покретних ствари износ од 10.000 КМ и на име трошкова породице и родбине износ од 5.000 КМ, укупно 139.000 КМ, уз накнаду трошкова спора у износу од 2.320 КМ и седмотужиоцу, на име умањења животних актовности износ од 10.000 КМ; за претпрљене душевне болове због повреде, угледа, части слободe и права личности износ од 65.000 КМ; за претпрљене физичке болове износ од 4.000 КМ; за претпрљени страх износ од 20.000 КМ; на име вриједности одузетих покретних ствари износ од 1.000 КМ и на име трошкова породице и родбине износ од 3.000 КМ, укупно 103.000 КМ, уз накнаду трошкова спора у износу од 2.320 КМ, све (сваком од тужилаца) са законском затезном каматом почев од 18.2.2002. године до исплате (став 1).

Преко досуђених износа тужбени захтјев тужилаца је одбијен (став 2).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. Гж-816/02 од 25.5.2004. године жалбе тужилаца су одбијене и првостепена пресуда у одбијајућем дијелу потврђена (став 1), док је жалба тужене дјелимично уважена, првостепена пресуда у досуђујућем дијелу преиначена тако што је тужена обавезана да на име претрпљених душевних болова због повреде угледа, части, слободe и права личности, плати тужиоцима: Т. Д., Д. С., Ш. Г. и М. Б. сваком од по 50.000 КМ, М. С., Ј. Ж. и М. С., сваком од по 30.000 КМ, док се захтјев свих тужилаца за трошкове породице, родбине, одбија (став 2). У преосталом дијелу жалба тужене је одбијена и првостепена пресуда потврђена (став 3).

Тужиоци ревизијом побијају другостепену пресуду у дијелу којим је одбијена њихова жалба, као и у дијелу којем је жалба тужене дјелимично усвојена, због погрешне примјене материјалног права, с приједлогом да се побијана пресуда у односном дијелу преиначи тако што ће се њихова жалба уважити и првостепена пресуда периначити и тужиоцима досудити накнада штете у износима које су тражили тужбеним захтјевом, или да се побијана пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен, нити се Републички јавни тужилац изјаснио о поднесеној ревизији чл. 390. став 3. Закона о парничном поступку ("Сл. лист СФРЈ", број 4/77 до 35/91, и „Сл. гласник РС“, бр. 17/93 до 32/94, у даљем тексту: ЗПП).

Ревизија није основана.

Предмет спора је захтјев тужилаца да им тужена накнади материјалну штету за одузете покретне ствари, за трошкове одбране у кривичном поступку и за трошкове породице и родбине у том поступку, као и накнаде нематеријалне штете за душевне болове због повреде слободe, за претпрљене физичке болове, за претпрљени страх и претрпљене и будуће душевне болове због умањења животних актовности, настале услед неоснованог лишења слободe, у износима ближе наведеним у првостепеној пресуди.

Међу странкама није спорно, да су правоснажном пресудом Окружног суда у И. С. К-30/98 од 28.4.1999. године тужиоци ослобођени од оптужбе да су починили кривично дјело из чл. 36. ст. 2. тач. 1. и чл. 189. ст. 3. КЗ Републике Српске на штету сада покојног С. К. из П., да су због основане сумње да су учинили наведено кривично дјело провели у полицијском притвору од 9.8.1998. године до 15.8.1998. године и то тужиоци; Т. Д., Д. С., Ш. Г., М. Б. и М. С., а тужиоци Ј. Ж. и М. Сретко од 10.8.1998. до 15.8.1998. године, као и истражном притвору одређеном од истражног судије наведеног суда у периоду од 15.8.1998. до 28.4.1999. године, тужиоцима Тешић Душку Давидовић Срђану, Ш. Го. и М. Б., а тужиоцима М. С., Ј. Ж. и М. С. од 15.8.1998. до 15.12.1998. године.

У овом ревизијском поступку, спорно је, да ли су нижестепени судови правилно одмјерили накнаду нематеријалне штете тужиоцима за душевне болове због повреде слободе, за претрпљене физичке болове, за претрпљени страх и за претрпљене и будуће душевне болове због умањења животних активности.

Према одредби чл. 545. ст. 1. тачка 1. Закона о кривичном поступку („Сл. лист СФРЈ“, бр. 26/86 до 3/90 и „Сл. гласник РС“, број 26/93 до 26/97, у даље ЗКП) право на накнаду штете припада лицу које је било притворено, а није дошло до покретања кривичног поступка, или је поступак обустављен правоснажним рјешењем, или је правоснажном пресудом ослобођен од оптужбе или је оптужба одбијена.

У овом случају, а како је речено, тужиоци су правоснажном пресудом кривичног суда ослобођени од оптужбе за кривично дјело које им је стављено на терет, па у смислу наведене законске одредбе имају право на накнаду штете, те како штета и њена накнада (врста штете, начин утврђивања и висина) у ЗКП-у нису посебно регулисани и зато се за ова питања у складу са чл. 23. Закона о облигационим односима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85 и 57/89, те "Сл. гласник Р. С.", бр. 17/93, 3/96 и 39/03, даље ЗОО) примјењују правила ЗОО.

Душевни болови због неоснованог лишења слободе које у овом спору тужиоци захтјевом траже, представљају јединствени вид штете које обухвата све посљедице нематеријалне штете везане за личност оштећених проистекле из неоснованог лишења слободе. За ту штету досуђује се један износ накнаде при чијем одмјеравању суд узима у обзир све околности случаја (углед који је оштећени раније уживао у својој средини, однос средине према њему послје осуде, односно лишења слободе, тежина и природа кривичног дјела, вријеме трајања лишења слободе, услови у којима је оштећени био у вријеме лишења слободе – нпр. физичко малтретирање, изнуђавање признања и др., објављивање имена осумњиченог, кривичног дјела и одређивања притвора у дневној штампи и другим средствима информисања, интензитет душевних болова у вези са квалификацијом кривичног дјела, губитак угледа у радној организацији и околини, присилно одвајање од породице и животне околине).

Полазећи од наведених неспорних околности овог случаја, као и субјективне и објективне околности које је другостепени суд узео у обзир приликом смањења досуђене накнаде нематеријалне штете за душевне болове због повреде слободе (нижестепени судови овај вид нематеријалне штете погрешно именују као повреда угледа, части, слободе и права личности) од првосетпеног суда са износа од: 100.000 КМ за тужиоце Т. Д.; 90.000 КМ за тужиоце Д. Срђана, Ш. Г. и М. Б., свима на износ од по 50.000 КМ, а са износа од: 75.000 КМ за тужиоца М. С.; 90.000 КМ за тужиоца Ј. Ж. и 65.000 КМ за тужиоца М. С., на износ од по 30.000 КМ за сваког од њих, а како се ради о штети која се новчано накнадно не може парирати јер „да услови и дужина боравка у притвору тужилаца, објављивање у средствима јавног информисања имена тужилаца као извршилаца кривичног дјела убиства, интензитет болова у вези са квалификацијом кривичног дјела, губитак угледа у радној и животној средини, одвајање од породице и окружења и друге прилике које утјечу на природу, тежину

и трајање душевних болова, а да је првостепени суд прецјенио све наведене околности када је тужиоцима досудио наведени већи износ умјесто износа на које је другостепени суд снизио накнаду тужиоцима, са којим ће се по мишљењу другостепеног суда постићи циљ коме служи та накнада“.

Ови снижени износи од другостепеног суда, по оцјени овог суда, нису прениско одмјерени нити изван правног стандарда „правичне накнаде“, коју је верификовала судска пракса у примјени чл. 200. ст. 1. ЗОО. У овом правцу другостепени суд је дао ваљане разлоге који су у складу са проведеним доказима и утврђеним чињеницама, те које као исправне усваја и овај суд.

Ни накнада нематеријалне штете за претрпљене физичке болове, за претпрљени страх и за претпрљне и будуће душевне болове због умањења животних активности нису прениско одмјерене од нижестепених судова у износима наведеним у изреци првостпене пресуде.

О јачини и трајању физичких болова и страха, те умањењу животних активности за сваког од тужилаца, детаљно се током поступка изјаснио љекар вјештак др. П. Г., неуропсихијатар, чији налаз и мишљење је усвојено од стране нижестепених судова, а који није оспорен од странака у спору, који је узео у обзир да су сви тужиоци трпјели болове јаког и средњег интензитета за цијело вријеме боравка у тзв. полисијском притвору у трајању од 6 дана, а болове средњег интензитета за вријеме боравка у истражном затвору у трајању од око 8,5 мјесеци, да су трпјели страх, јаког и средњег интензитета у временском трајању као и за физичке болове, који је оставио трајне посљедице на психу тужилаца и трајат ће до краја живота у виду забринутости.

Као посљедице код тужилаца Т. Д., Д. С., Ш. Г. и М. Б., наступило је умањење животне активности од 30% за сваког од њих, док је код тужиоца М. С. наступило умањење животне активности 25%, а код Ј. Ж. и М. С. за 20%, а које су настале као посљедица њиховог боравка у полицијском притвору, те дужини боравка у истражном затвору, за који период су све животне активности биле сведене на минимум и биле су практично обустављене осим најелементарнијих за одржавање физиолошких функција, те умањење животних активности везаних за њихов радни статус и положај у друштву, функција које су обављали, угледу који су имали, степеном образовања, начином поступања према њима током истражног поступка и након подизања оптужнице до окончања кривичног поступка, као и пријетњама казном и другим санкцијама.

При таквом стању ствари, и по оцјени овог суда, нижестепени судови нису погрешно примјенили материјално право из чл. 200. ЗОО, када су тужиоцима досудили новчане накнаде за наведене видове нематеријалне штете у износима наведеним у изреци првостпене пресуде.

Нижестепене пресуде према томе немају недостатке на које се указује у ревизији тужилаца. Зато је ревизију тужилаца ваљало одбити као неосновану и примјеном одредби чл. 393. ЗПП у вези одредбом чл. 456. ст. 1. Закона о парничном поступку („Сл. гл. РС“ бр. 58/03 до 74/05), одлучити као у изреци.

Предсједник вијећа
Стака Гојковић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић